

*»... Sreče človeku ne more dati niti država
niti sistem niti politična partija. Srečo si
lahko človek ustvari sam...«*

Edvard Kardelj: 1977

EDVARDA KARDELJA ni več, njegovo delo bo ostalo večno med nami

Neizmerna bolečina je pretresla slovenski narod in z njim celotno našo domovino ob žalostni novici, da je umrl Edvard Kardelj, eden največjih sinov slovenskega naroda. Besede so presiromašne, ko želi pero spregovoriti o tolikšnem bogastvu življenja, dela in znanja, kot je bilo Kardeljevo. Ustvarjalna razsežnost njegovih misli in idej je bila neizmerna in je segala na številna področja človeškega življenja. Negoval je marksistično izročilo, ga razvijal in dograjeval na način, kot to ustreza ljudstvu, iz katerega je izšel, kot to ustreza vsem narodom in ljudem, ki so za svobodno družbo, brez spon izkoriščanja ali nadvlade.

Sreče človeku ne more prinesiti ne država, ne partija. Zato mora biti cilj socialistične družbe en sam: da v skladu z možnostmi danega zgodovinskega trenutka ustvarja razmere, v katerih bo človek čimbolj svoboden pri uveljavljanju svoje osebnosti in pri delu, da bi lahko – na osnovi družbene lastnine proizvodjalnih sredstev – svobodno delal in gradil svojo srečo. To je samoupravljanje.

To je velika Kardeljeva misel, ki je segla že daleč prek naših meja in vznemirila številne, ki upajo in iščejo pot do srečnejšega življenja. Vendarle pa smo Jugoslovani tisti, ki smo prvi in do zdaj v največji meri udeleženi to zgodovinsko misel.

Edvarda Kardelja ni več, umrl je velik revolucionar, heroj našega boja in socialistične graditve, znanstvenik, človek... Ostaja nam veliko bogastvo njegovega dela, usmerjenega za lepšo bodočnost, za boljši jutri delovnega človeka, kateremu je posvetil vse svoje življenje. Njegov spomin bo živel večno med nami.

»Do konca življenja si, dragi tovariš Bevc, ostal zvest idealom naše revolucije. Ogromen je tvoj delež v graditvi naše socialistične, samoupravne neuvrščene skupnosti pri krepitvi bratstva ter enotnosti naših narodov in narodnosti. Tvoj svetli lik komunista in revolucionarja bo primer sedanjim ter prihodnjim generacijam.«

Ljubljana, 13. 2. 1979

Tito

Ocena poslovanja v letu 1978

Te dni potekajo zbori delavcev, na katerih se bo obravnavalo poslovne dosežke v letu 1978. Poslovno poročilo bo izdelano do konca februarja, nakar ga bomo z vsemi podatki objavili kot posebno prilogo Tekstilca. Dobro bi bilo, da ob sprejemanju poslovnega poročila temeljito pregledamo vse podatke in predlagamo ukrepe, ki naj v letošnjem letu privedejo do boljših rezultatov na vsem področju našega skupnega dela. Oceno poslovanja v lanskem letu bi v strnjnem opisu prikazali takole:

Ob primerjanju doseženih rezultatov poslovanja delovne organizacije v letu 1978 z letom poprej lahko ugotovimo pozitivne premike večine osnovnih gospodarskih kazalcev.

Poleg ostalih ugodnih premikov je dosežena višja stopnja rentabilnosti, višji delež dohodka v celotnem prihodku, kakor tudi dohodek na delavca ter s tem ugodnejša delitev osebnih dohodkov.

V okviru slovenske, vsekakor pa jugoslovanske metražerske tekstilne industrije rezultati pomenijo napredek glede na preteklo obdobje vendar zahtevajo še precejšnje napore za ustrezno vključitev delovne organizacije v obstoječo gospodarsko in družbeno sredino.

Delovna organizacija s svojim obsegom proizvodnega programa pokriva domala celotno jugoslovansko tržišče ter so tako naši proizvodi podvrženi ostri tržni konkurenci proizvajalnih organizacij, ki opravljajo svojo dejavnost v bistveno drugače ekonomsko formiranih gospodarskih sredinah. Splošnim razmeram konkurence je bistveno bolj podvržen asortiman klasičnih proizvodov, ki je zajet v programu delovne organizacije še vedno z obsegom dobre petine.

Obseg celotne prodaje je v letu 1978 za približno 2 milj. metrov večji od osnovnega plana proizvodnje, približno 900 tisoč metrov večji od obsega prodaje v letu 1977 ter največji v zadnjih petih letih. V obdobju zadnjih dveh let intenzivneje prodiramo s plasmanom izdelkov v reprodukcijo, kjer praviloma dosegamo ugodnejšo dohodkovno razmerje kot na področju plasmata izdelkov v trgovsko mrežo. Ob splošnem upadanju metražnega blaga v potrošnji in prometu v trgovski mreži je napredek v plasmaju izdelkov na tem področju in da sklepati na boljše tržno prilagodljivost.

Obseg prodaje na tuja tržišča je skoraj za petino manjši od prometa v preteklem letu, prav tako pa tudi za petino manjši od planiranega obsega, po vrednosti pa je v letu 1978

za dobrih 10 % nižji od leta 1977.

Bistveni razlogi za opravljeno nižjo maso izvoza ob koncu leta so: nekatere administrativne omejitve (sprememba licenčnih pogojev na skandinavskem področju), občuten je bil izpad realizacije zaradi nizke stopnje dosežene kvalitete, ter zaradi vezanih poslov uvoz-izvoz. Celotni obseg izpada prodaje zaradi navedenih razlogov je ca. 700 tisoč metrov.

Kot dodaten razlog zmanjšanja je šteti organizacijske in kadrovske spremembe v samem oddelku (kar je značilno tudi za celotno operativno prodaje), ki so povzročile pomanjkljivo obdelavo inozemskih trgov ter s tem slabšo prodajo v obdobju prvega polletja 1978.

Odmik manjše količine proizvodov izvoznega tržišča na področje domačega trga je bil zaradi izjemno nizkih cen na bližnjevzhodnem in evropskem tržišču ob koncu leta 1977 in v začetku leta 1978.

Glede na zadovoljiv količinski pretok izdelkov na tržišča pa nikakor ni bil dosežen možen vrednostni promet. V letu 1978 je opravljen večji promet izdelkov s popustom kot posledica slabe kvalitete, zakasnitve rokov, odstopanje od naročil v kakovosti in količinah. V obravnavanem obdobju smo se mnogo več ukvarjali tudi z reševanjem reklamacij.

Navedena dejstva, podkrepjena s tekočimi podatki primerjalnih analiz, kažejo da je kljub intenzivnejšemu sodelovanju služb sektorjev in TOZD ter uspešnejši tržni prilagodljivosti celotnega proizvodnega in poslovnega procesa le še veliko področij, ki bi z višjo stopnjo urejenosti in doslednem delu morala dati pogoje za ugodnejši učinek posameznih TOZD in s tem delovne organizacije.

Same tržne razmere in gospodarska nuja po izboljšanju rezultatov dela neizprosno silijo delovno organizacijo k intenzivnejši usmeritvi proizvodnega programa trgu z zahtevnimi modnimi, visokokvalitetnimi izdelki ob hkratnem opuščanju enostavnih, cenjenih proizvodov, ki se na trgu pojavljajo v velikih količinah.

Opredelitev takega programa znotraj delovne organizacije postavlja s tržnega vidika kot temeljna izhodišča ureditev predvsem sledečih področij:

Intenzivnejše zasledovanje smeri razvoja modnih materialov in konstrukcij, kreacij in dessenske usmeritve. Dejavnost kreativnih in razvojnih oddelkov s prodajno operativno

mora biti agresivno usmerjena k uvajanju novih proizvodov v određeni skupini izdelkov. Pri tem je s strani tehnologije potrebno sodelovanje (stalno, ne le občasno) pri uvajanju takih programov.

Pri usmerjanju proizvodnega programa je potrebno učvrstiti načrtovano dejavnost, ne samo poti osnovnega proizvoda — tkanine, pač pa tudi vseh vzporedno potekajočih in predhodnih aktivnosti za tržno usmerjeno proizvodnjo.

Osnovna načrtovalna dejavnost programa, ki jo poznamo kot letni, pomični in operativni plan, mora kljub izdelani metodologiji dopuščati sezonsko tržno prilagodljivost z bistveno manj omejitvami, kot jih poznamo iz dela v preteklih obdobjih, le-te bo do novih vlaganj potrebno učinkoviteje reševati z ustreznimi organizacijskimi posegi.

Dokumentacijski sistem in zbiranje informacij znotraj prodajne operative za usmerjanje, zlasti pomičnih in operativnih planov, mora z ustrezno dodelavo dati zanesljivejšo orientacijo.

V preteklosti pretežno stihsko obdelava trga se na nekaterih področjih približuje sistemu, ki ga je na začetih delih potrebno dopolnjevati, ostala področja pa vzporedno z začetim, sistematično oblikovati v celoto.

Načrtovana obdelava trga, ki zajema časovno celotno plansko obdobje pred usmerjanjem proizvodnje, ta pa je v celoti odvisna od rezultatov obdelave po principu proizvajanja za trg (ne skladišče), zahteva odrejen neprekinjen in uglašen ritem predhodnih in vzporednih aktivnosti osnovni proizvodni dejavnosti.

Princip urejene priprave materialov za prodajo po sistemu kolekcioniranja je neizbežen in po pomembnosti najmanj enak proizvodni dejavnosti. Po časovnem zaporedju mora slediti tehnologiji in ritmu trga, znotraj delovne organizacije pa zahteva neprekinjen pretok materialov in informacij skozi vse faze priprave v službah sektorjev in tehnologije.

Večino aktivnosti na tem področju, še vedno obravnavamo kot sekundarne in jih napako prilagajamo notranjemu ritmu ležerne obdelave in občasno sproščenim kapacitetam.

Kljub pospešeni modernizaciji mehanizacije za obdelavo dokumentacije in podatkov je celoten informativni sistem še vedno preveč podvržen človeškemu faktorju in pogosto močna ovira poslovnim odločitvam in eksplativnosti v prometu.

Pri oblikovanju dohodka TOZD in s tem delovne organizacije se vsekakor stroški vplivnejše sestavina, pri čemer ne gre le za potroške materialov dela in sredstev, pač pa tudi za povprečno časovno in količinsko zadrževanje materialov v skladiščih in nedovršeni proizvodnji, čemur smo v preteklosti posvečali premalo obdelave.

Poleg nekaterih pomanjkljivo vodenih področij, ki imajo svoj odraz tudi na tržišču, bo vendarle še nadalje aktualnost asortimana, izenačenost in kakovost ter pravočasnost usmerjevalec pretoka proizvodov na tržišče ter osnovni pokazatelj uspešnosti delovne organizacije in TOZD.

Razpored kolektivnih dopustov

Odbor za splošne zadeve je na 4. seji, dne 25. 1. 1979 sprejel naslednji

RAZPORED KOLEKTIVNIH DOPUSTOV ZA LETO 1979

TOZD PREDILNICA IN DE TKALNICA I

I. izmena od 7. 7. 1979 do 27. 7. 1979 = 16 obratovalnih dni

II. izmena od 30. 7. 1979 do 20. 8. 1979 = 16 obratovalnih dni

DE PLEMENITILNICA I

od 20. 7. 1979 do 10. 8. 1979 = 16 obratovalnih dni

DE TKALNICA II IN DE PLEMENITILNICA II

od 16. 7. 1979 do 6. 8. 1979 = 16 obratovalnih dni

Strokovne službe naj se prilagodijo dopustom delovnih enot.

Varstvo pri delu

STATISTIČNI PODATKI O NESREČAH

Pričujoče besedilo bi naj bila zgoščena informacija o gibanju nesreč pri delu in na poti na delo oz. z dela v zadnjih treh letih in še posebej v letu 1978, povzeta iz poročila o varstvu pri delu s statističnimi podatki. Na tej podlagi bomo dobili ilustracijo o stanju varstva pri delu in na njeni osnovi ločili ugodne in neugodne plati.

Leta 1976 se je zgodilo 93 nesreč, nakar je število leta 1977 naraslo na 101 in se lansko leto, tj. 1978, zmanjšalo na 88. To znižanje števila nesreč je vsekakor spodbudno in prizadevanja delovne organizacije so usmerjena v nenehno zmanjševanje takšnih primerov, upoštevajoč pri tem ekonomske in socialne vidike ter druge okoliščine, pomembne za varstvo pri delu.

Lansko leto je bilo nesreč na delu v obeh obratih 80 in 8 na poti. Organizacija v skupno število nesreč všteje tiste, ki se zgode v zvezi z delom in tiste na redni poti domov in obratno. Poškodovano se je 34 žensk ali 2,34 % od vseh delavk in 54 moških ali 6,04 % delavcev. Odstotek poškodovanih moških delavcev je večji, ker prihaja do nesreč predvsem pri popravilu strojev, pri delu na obdelovalnih strojih, pri prenašanju in dviganju delov strojev, skratka pri tisti manipulaciji s predmeti, ki jo opravljajo moški delavci.

Časovna odsotnost delavcev zaradi nezmožnosti za delo oz. izpad delovnih dni zaradi poškodb je bil leta 1976 1839 dni, naslednje leto 1798 in leta 1978

še manj, tj. 1046 dni ali 8.368 ur, kar pomeni, da se resnost poškodb iz leta v leto manjša, da prihaja do lažjih oblik nezgodnih primerov. Za primerjavo s tem podatkom navajamo povprečno število izgubljenih delovnih dni na eno nesrečo, ki leta 1976 znaša približno 20 dni, leta 1977 18 in lansko leto le še 12. Kot navedeno, je manjša tudi pogostost nesreč. Lansko leto se je na vsakih 100 zaposlenih poškodovano 3,71 delavcev, leto pred tem pa 4,26.

Nadomestilo osebnega dohodka zaradi nezmožnosti za delo se izračunava po pravilniku; njegova višina je različna z ozirom na krivdo in mesto nesreče in se obračunava za obratovalne dneve in plačane praznike v okviru 30 koledarskih dni. Delovna organizacija je lansko leto poškodovancem izplačala 148.786,55 din, 23 tisoč 975,70 dinarjev pa socialno zavarovanje — ta nadomestila so manjša kakor leto prej.

V TOZD Predilnica se je leta 1978 poškodovano 16 delavcev (3,52 %), v TOZD Tkalcina 33 (t.j. 4,12 %), v TOZD Plemenitilnica 18 (t.j. 3,48 %), v TOZD Prehrana in oddih 1 (t.j. 2 %) in v Delovni skupnosti skupnih služb 20 delavcev (oz. 3,83 %). V vseh navedenih organizacijskih enotah je število nesreč v primerjavi z letom 1977 upadlo, izjemši TOZD Predilnica, kjer se je število nesreč povečalo za 6 in DE tkalcina I, kjer sta bili 2 nesreči več.

Glede na oblike nesreč je iz podatkov razvidno, da do po-

škodb pride zaradi napačnih gibov in prijemov, zaradi padcev, padcev predmetov pri ročni manipulaciji, zaradi udarcev ob premične ali nepremične predmete, zaradi stisnjenja med predmete itd. Vzroki oz. materialni povzročitelji nesreč so, povsem razumljivo, v največ primerih predilski, tkalski in drugi tekstilni stroji, različno orodje in priprave ter deli strojev in naprav, tla, oz. površine, kjer ljudje delajo ali se gibljejo, ročni vozički in transportna sredstva, brusilni stroji itd.

Primere nesreč raziskuje komisija za obratne nezgode, ki je za lansko leto ugotovila, da je v veliko primerih nesreč botrovalo kršenje predpisov, določenih s pravilnikom o varstvu pri delu in da bi bilo moč z doslednim izvajanjem teh določil nesreče še bolj omejiti. V ta namen je tudi z zakonom delovni organizaciji naloženo, da v določenih časovnih razdobjih preveri poznavanje varstvenih določil pri vseh delavcih. Prav tako je potrebno nadzorovati potek vseh tistih del in nalog, kjer obstaja možnost za nastanek poškodbe.

Nimamo še podatka o številu nesreč za tekstilno industrijo v republiškem merilu za leto 1978, zato navajamo primerjavo za leto nazaj, t.j. 1977. V naši delovni organizaciji se je takrat poškodovalo 37 delavcev od 1000 zavarovancev, število poškodb na 1000 zavarovancev v celotni tekstilni industriji na Slovenskem pa je malo večje, in sicer 38,3. To pomeni, da je pogost-

nost poškodb v naši delovni organizaciji nekoliko pod republiškim povprečjem. Morda bo zanimiv podatek, da je bilo naprimer leta 1964 108,2 nesreč na 1000 zavarovancev v povprečju za vse panoge gospodarskih dejavnosti in da se je to število od leta 1971 nepretrgoma zmanjševalo, tako da se je leta 1977 pripetilo na 1000 zavarovancev samo še 54,9 nesreč, kar pomeni, da se je pogostnost v tem času zmanjšala za polovico. Ta podatek nedvomno kaže, da so bili na področju varstva pri delu vloženi veliki napor, tako tudi v naši delovni organizaciji in da temu ustrezno niso izostali tudi rezultati. Varstvo pri delu torej pridobiva na svojem ekonomskem, tehnološkem in socialnem pomenu. Ni nobenega dvoma, da je varno delo eden izmed nepogrešljivih pogojev za uspešno delo in da so pri urejanju varstva pri delu prisotni tudi širši družbeni interesi. Varstvo pri delu mora postati sestavni del cele vrste samoupravnih odločitev, ki jih sprejemajo delavci o delu in poslovanju tozd.

Služba varstva
pri delu
Š. Remic

OSEBNI DOHODKI V LETU 1978

MESEC	TOZD predil.	DE tkal. I	DE tkal. II	TOZD tkaln.	DE plem. I	DE plem. II	DE gravura	TOZD plemen.	DS skup. si.	TOZD preh. od.	Skupaj del. org.
jan.	3.824,96	3.931,73	3.905,31	3.915,96	4.177,15	4.133,78	4.740,79	4.215,07	5.074,36	4.371,13	4.312,36
febr.	4.019,06	4.113,16	4.095,20	4.102,48	4.362,51	4.323,08	5.037,35	4.411,96	5.297,85	4.537,95	4.485,55
marec	3.894,00	3.944,50	3.938,72	3.941,05	4.259,54	4.174,73	4.911,90	4.296,39	5.038,17	4.349,35	4.326,14
april	3.847,81	3.954,50	3.928,06	3.938,67	4.214,38	4.159,63	4.989,69	4.264,43	5.026,74	4.281,65	4.319,92
maj	4.058,59	4.131,13	4.135,30	4.133,63	4.451,49	4.320,14	5.296,46	4.491,12	5.300,03	4.704,08	4.532,58
junij	4.743,58	4.862,79	4.864,11	4.863,50	5.239,75	5.196,49	6.121,46	5.279,89	6.101,89	5.163,44	5.266,30
julij	4.176,17	4.216,58	4.267,61	4.246,88	4.593,43	4.470,00	5.527,26	4.636,06	5.516,79	4.575,78	4.740,63
avg.	4.226,73	4.277,67	4.303,04	4.292,71	4.661,25	4.504,82	5.525,99	4.700,04	5.539,90	4.736,47	4.743,35
sept.	4.247,48	4.301,38	4.312,85	4.308,12	4.691,84	4.510,09	5.598,00	4.727,47	5.545,50	4.906,93	4.754,86
okt.	4.698,86	4.733,75	4.775,63	4.758,33	5.150,47	4.932,80	6.132,95	5.185,88	6.080,80	5.268,73	5.221,21
nov.	4.487,10	4.546,22	4.540,12	4.542,58	5.003,94	4.749,44	6.026,89	5.034,70	5.832,80	5.071,84	5.014,01
dec.	4.903,73	5.006,83	4.992,60	4.998,39	5.421,69	5.252,83	6.732,34	5.491,30	6.369,21	5.592,18	5.505,52

V prikazani tabeli so razvidni povprečni osebni dohodki na zaposlenega, preračunani na 182 plačanih ur, izplačani v letu 1978.

Samoupravni sporazum o delovnih razmerjih delavcev v združenem delu

Omenili smo že, da je republiška skupščina ustrezno določila Zakona o združenem delu konec leta 1977 sprejela novi republiški Zakon o delovnih razmerjih. Vse organizacije združenega dela so bile dolžne do 11. 12. 1978 vskladiti svoje samoupravne splošne akte z določili tega zakona. V naši delovni organizaciji so bili na zborih delavcev dne 5. 12. 1978 v vseh temeljnih organizacijah združenega dela in v Delovni skupnosti Skupne službe sprejeti novi samoupravni sporazumi o delovnih razmerjih v združenem delu. V tem sestavku bomo podrobneje obravnavali nekatere novosti, vnešene v naš samoupravni splošni akt glede na določila navedenih zakonov.

Sklepanje delovnega razmerja

Pogoji za sklenitev delovnega razmerja so, kot že doslej, splošni in posebni. Splošne pogoje določa zakon (dopolnjenih 15 let starosti in splošna zdravstvena sposobnost), posebne pogoje pa se praviloma določijo s samoupravnim splošnim aktom. Posebni pogoji so namreč vezani na opravljanje določenih del oz. nalog. Če so posebni pogoji delno določeni z zakonom (npr. za šoferje, strojnike, vodjo knjigovodstva itd.), se ti posebni pogoji ne morejo spreminjati s samoupravnim splošnim aktom.

Preje navedena zakona ne poznata več »delovnega mesta«, niti kot organizacijski, niti kot pravni pojem. Enotnost delovnega procesa in poslovanja organizacije združenega dela se odraža v enotnosti dela vseh delavcev in v njihovem dogovoru o delitvi del in nalog z ozirom na vsakodnevne potrebe dela in poslovanja ter upoštevajoč strokovnost in sposobnost posameznih delavcev. Poudarek torej ni več na delovnem mestu kot statični obliki organiziranja dela in poslovanja, marveč je poudarek na delih in nalogah kot dinamični obliki zadovoljevanja organizacijskih oz. delovnih potreb. Delavec sklepa delovno razmerje za opravljanje določenih del in nalog in ne za določeno delovno mesto. Iz tega izhajata dve pomembni posledici. Na področju delitve osebnih dohodkov tak način organiziranja sili k nagrajevanju po delu in rezultatih dela, ne pa več po »vrednosti« delovnega mesta. Na področju opravljanja dela pa je s tem omogočeno lažje razporejanje delavcev z ozirom na vsako-

kratne potrebe, saj delavec ni več vezan na svoje »delovno mesto«. Vsakega delavca se razporedi k opravljanju določenih del oz. nalog in to ob sklenitvi delovnega razmerja in med trajanjem delovnega razmerja. Delavec ima pravico, da opravlja dela oz. naloge, za katere je sklenil delovno razmerje — ima pa tudi dolžnost, da opravlja dela oz. naloge, na katere je razporejen med trajanjem delovnega razmerja glede na vsakokratne potrebe organizacije združenega dela in pod pogoji, ki so določeni s samoupravnim splošnim aktom. Delavca pa se praviloma ne more razporediti na dela oz. naloge, ki ne odgovarjajo njegovi strokovni izobrazbi in delovni zmožnosti.

Strokovna izobrazba in delovna zmožnost

Vsako delo in delovna naloga zahteva določeno strokovno izobrazbo in ustrezno delovno zmožnost. Doslej smo često govorili o zakonsko priznani in o takojimeno »interni« strokovni izobrazbi. Zakon o delovnih razmerjih poudarja, da je strokovna izobrazba le tista izobrazba, ki si jo je delavec pridobil z uspešno opravljenim verificiranim programom izobraževanja. Strokovno izobrazbo pridobi delavec bodisi z rednim šolanjem ali z izobraževanjem ob delu. Izobraževanje ob delu pa je po zakonu sploh pravica in obveznost vsakega delavca.

Delovno zmožnost pa se pridobi z uspešnim opravljanjem del oz. nalog. Delavec se ob delu izpopolnjuje, razvija svoje spretnosti in psihofizične sposobnosti, kar se izkazuje v njegovih delovnih uspehih.

Tako strokovno izobrazbo kot tudi pridobljeno delovno zmožnost se lahko pred sklenitvijo delovnega razmerja preizkusi in to s predhodnim preizkusom znanja, sicer pa s poskusnim delom.

Izbira kandidatov

Poudariti je še, da je izbira kandidatov povsem svobodna. Sodišča združenega dela so že pred sprejemom zakona o združenem delu zavzemala stališče, da organizacija združenega dela ni dolžna izbrati kandidatov, čeprav izpolnjuje pogoje razpisa ali razglašala. Zakon o združenem delu je določil, da se razpis oz. razglas ponovi, če ni izbran nihče izmed kandidatov. To določilo je prevzel tudi Zakon o delovnih razmerjih. Ta je še posebej določil, da se postopek izvede,

čeprav je prijavljen samo en kandidat. To pomeni, da je treba v vsakem primeru izvesti predpisani postopek, vendar pa to ne pomeni, da mora biti kandidat tudi izbran in z njim sklenjeno delovno razmerje. Torej je brez vsake zakonske opore mnenje delavca, ki meni, da mora biti izbran za opravljanje določenih del oz. nalog, zato ker izpolnjuje pogoje razpisa ali razglašala. Tak delavec lahko uspešno ugovarja izbiri drugega kandidata le v primeru, če izbrani kandidat ne bi izpolnjeval pogojev razpisa ali razglašala.

Pri zaposlitvi pa je treba dati prednost invalidom. Že zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb iz leta 1976 je dal prednost pri zaposlitvi nezaposlenim invalidnim osebam. To načelo je še posebej poudarjeno tudi v zakonu o delovnih razmerjih. Pri izbiri je treba dati prednost invalidnim osebam, če ustrezajo nje strokovne in druge zmožnosti zahtevam dela. To prednostno pravico lahko invalid uspešno uveljavlja tudi pred sodiščem. Tu gre torej za odstopanje od načela proste izbire kandidatov, kar pa je utemeljeno glede na splošno družbeno skrb za invalidne osebe.

Naš samoupravni sporazum vsebuje podrobna določila o vseh doslej navedenih vprašanjih v skladu z določbami zakona in ustrezno specifičnim potrebam organizacije združenega dela.

Letni dopust

Glede letnega dopusta velja kot doslej načelo, da ima pravico do polnega letnega dopusta delavec, ki ima že 6 mesecev nepretrganega dela. Če pa delavec v koledarskem letu tega pogoja ne izpolni, pa ima pravico do dela letnega dopusta, sorazmerno času, prebitem na delu. Tak delavec ima torej lahko letni dopust tudi krajši kot 18 delovnih dni. Zakon namreč določa, da traja poln letni dopust praviloma najmanj 18 in največ 30 delovnih dni — pri tem pa se vse proste sobote štejejo kot delovni dnevi. V našem samoupravnem sporazumu je iz razlogov smotrnosti, zlasti še, ker mnogi delavci žele koristiti letni dopust v več delih, določeno, da se določa letni dopust v obratovalnih dnevih, in sicer najmanj 15 in največ 26 obratovalnih dni. Teden s prosto soboto se torej šteje kot 6 delovnih dni dopusta po zakonu, oz. 5 obratovalnih dni dopusta po našem samoupravnem sporazumu. Izračun pokaže, da

znaša npr. 3 tedne dopusta — 18 delovnih dni oz. 15 obratovalnih dni dopusta; delavec torej s tem ni nič prikrajšan.

Dolžina letnega dopusta se izračuna po osnovah in merilih, določenih v samoupravnem splošnem aktu o delovnih razmerjih. V našem novem samoupravnem sporazumu je za razliko napram dosedaj veljavnemu opuščen kot osnova za določanje dolžine letnega dopusta — delovna doba v tej delovni organizaciji. Odlej so določene kot osnove za določanje dolžine letnega dopusta: skupna delovna doba, strokovna kategorija del oz. nalog, katere delavec opravlja, delovni pogoji, socialne in zdravstvene razmere delavca ter starost delavca.

Omenili smo že, da traja letni dopust praviloma največ 30 delovnih dni po zakonu. Povečan letni dopust še za do 5 delovnih dni se določijo delavcem, ki imajo najmanj 50 let starosti, ne glede na starost pa delavcem, ki imajo priznan status invalidne osebe in delavcem s telesnimi okvarami, če jim je priznana najmanj 60 % telesna okvara. Delavec, ki izpolnjuje oba pogoja, to je starost nad 50 let in invalidnost oz. telesno okvaro nad 60 %, ima lahko največ 5 delovnih dni povečanega dopusta. V našem samoupravnem sporazumu je v skladu z navedenimi zakonskimi določili takim delavcem določen povečan letni dopust za 2 obratovalna dneva (starost 50 do 55 let, telesna okvara 60 do 80 %) oz. za 4 obratovalne dni (starost nad 55 let, telesna okvara nad 80 %).

Odgovornost za izvrševanje delovnih obveznosti

Za izvrševanje delovnih obveznosti odgovarja delavec disciplinsko in materialno.

Disciplinska odgovornost je odgovornost za kršitve delovne discipline, za kar se delavcu izreče disciplinski ukrep. Materialna odgovornost pa je odgovornost za povzročeno škodo, za kar nastane obveznost povračila škode.

Glede disciplinske odgovornosti je treba poudariti nekaj osnovnih določil zakona. Delavec odgovarja le za tista dejanja oz. opustitve, ki so bila ob času storitve označena kot kršitev delovne obveznosti v samoupravnem splošnem aktu. Na podlagi samega zakona se delavca ne more klicati na odgovornost v disciplinskem postopku. Delovna obveznost delavca obstaja v dolžnosti, da delavec nekaj

stori, ali pa nečesa ne stori. Dolžnost, da nekaj stori, je npr. da redno prihaja na delo, da skrbno ravna z delovnimi sredstvi, da se ravna po predpisanem tehnološkem postopku, da uporablja osebna zaščitna sredstva, da se ravna po predpisih o varstvu pred požarom itd. Dolžnost, da nečesa ne stori, pa je npr.: da ne zapušča delovnega mesta samovoljno, da ne uživa alkohola pred nastopom dela, da ne prinaša alkoholnih pijač na delo, da ne čisti stroja med obratovanjem, da ne kadi v obratnih prostorih itd.

Delavec odgovarja za kršitev delovnih obveznosti le, če jih stori po svoji krivdi. Krivda pa ima lahko naslednje stopnje: mala malomarnost ali nepazljivost, velika malomarnost ter naklep oz. namen. Delavcu se ne more izreči disciplinskega ukrepa, če je storil dejanje, označeno kot disciplinski prestopok brez lastne krivde — npr. če je prekasno prišel na delo, ker je imel zamudo avtobus, s katerim se redno vozi na delo. Obstoj krivde je torej bistven predpogoj za disciplinsko odgovornost delavca. Kot kršitve delovnih obveznosti se na splošno lahko določijo le tista dejanja, s katerimi se onemogoča ali otežkoča izvrševanje delovnih in poslovnih nalog ali ovira nemoten potek dela, ogroža varnost delavcev ali družbenih sredstev.

Z zakonom o združenem delu in z zakonom o delovnih razmerjih se med disciplinskimi ukrepi na novo uvaja denarna kazen, in to v višini največ 10 % enomesečne akontacije osebnega dohodka. Denarna kazen se sme izreči le za nekatere hujše kršitve delovnih obveznosti, katere določa sam zakon. Za katerokoli drugo kršitev delovnih obveznosti se denarna kazen ne sme izreči.

Pri vodenju disciplinskega postopka in izrekanju disciplinskih ukrepov je treba torej skrbno paziti predvsem na naslednje: ali je dejanje označeno v samoupravnem splošnem aktu kot disciplinski prestopok, ali je objektivno ugotovljen storilec dejanja, ali je izkazana njegova krivda in ugotovljena stopnja krivde. Upoštevati pa je treba tudi težino disciplinskega prestopka, posledice dejanja, eventualno materialno škodo, siceršnje ravnanje delavca in njegov odnos do dela, njegovo socialno in zdravstveno stanje, predhodne kazni ter druge obteževalne in olajševalne okoliščine.

Nekoliko drugačna pa so določila glede materialne oz. odškodninske odgovornosti. Splošni pogoji za odškodninsko odgovornost so: protipravno dejanje, škoda ter vzročna zveza med obema. Glede odškodninske odgovornosti de-

lavca pa se zahtevata še posebna pogoja, in sicer prvič: da je dejanje, ki ima za posledico škodo, storjeno na delu ali v zvezi z delom ter drugič: da obstaja potrebna stopnja krivde. Za disciplinsko odgovornost zadošča vsaka stopnja krivde. Odškodninsko pa je delavec odgovoren le omejeno, to je samo za hudo malomarnost in za namen povzročitve škode. Ni pa odgovoren za škodo, ki jo je povzročil iz male malomarnosti. Delavcu, ki je povzročil škodo, je treba dokazati ne le, da je škodo povzročil in da je kriv, marveč tudi to, da je škodo povzročil najmanj s hudo malomarnostjo. Delavec torej ne odgovarja za škodo, ki nastane iz male malomarnosti ali običajne nepazljivosti, še manj pa seveda za škodo, ki nastane iz objektivnega vzroka, kajti tveganje obratovanja ali poslovanja je vedno na strani temeljne organizacije.

Vsak delavec mora povrniti tisti del škode, kolikor jo je sam povzročil, če je sokrivi več delavcev. Če se delež posameznega delavca ne more ugotoviti, se šteje, da so vsi enako odgovorni in morajo škodo povrniti po enakih delih. Seveda pa tudi tu velja načelo, da so odgovorni le tisti, katerim se dokaže potrebna stopnja krivde. Če pa več delavcev povzroči škodo z naklepnim kaznivim dejanjem, pa govorimo o solidarni odgovornosti. V takem primeru odgovarja vsak delavec za vso škodo. Organizacija združenega dela lahko izterja odškodnino od vseh delavcev po delih ali pa od enega delavca celotni znesek. O tem, ali obstaja naklepno kaznivo dejanje, pa odloča sodišče.

Delavec odgovarja materialno za dejansko škodo. To pa je tista škoda, ki se kaže v zmanjšanju vrednosti delovnih sredstev oz. imovine organizacije združenega dela, kakor tudi tista škoda, ki se kaže v izpadu normalno pričakovanega povečanja te vrednosti.

Višino škode pa vselej ni lahko točno ugotoviti oz. bi ugotavljanje točnega zneska povzročilo nesorazmerne stroške. V takem primeru pridejo v poštev določila samoupravnega splošnega akta o pavšalni odškodnini. Zakon o združenem delu prepušča samoupravnemu urejanju, ali se v organizaciji združenega dela predvidi pavšalna odškodnina, za katera škodna dejanja se ta določi in kateri organ o pavšalni odškodnini odloča.

Odmerjanje odškodnine v pavšalnem znesku predstavlja torej povrnitev pavšalno ocenjene škode, ker se natančnega zneska ne more ugotoviti oz. bi njegovo ugotavljanje zaradi nesorazmernih stroškov in dela bilo nesmotrno. Vedeti pa moramo, da se tudi o pavšalni

odškodnini odloča ob istih pogojih, kot veljajo za odškodninsko odgovornost delavca na splošno. Razlika je le v tem, da se višina škode oz. znesek odškodnine določa na enostavnejši način. Vsekakor pa je pogoj za odškodninsko odgovornost tudi v tem primeru krivda na strani delavca — in sicer velika malomarnost ali naklep. Ne more torej biti nobene avtomatizma pri odločanju o pavšalni odškodnini. Pavšalna odškodnina nikakor ne sme dobiti funkcijo denarne kazni. V našem samoupravnem sporazumu so v 139. čl. določena dejanja, za katera se lahko izreče pavšalna odškodnina in kriteriji za določanje zneska pavšalne odškodnine.

Varstvo pravic delavcev

Na kraju je prav spregovoriti še nekaj besed o varstvu pravic delavcev. Zakon o delovnih razmerjih ne prinaša kakih bistvenih novih določil.

Že doslej so veljala slična načela, ki pa so bila v praksi večsah premalo upoštevana, bodisi zaradi preobilice dela ali pa tudi zaradi nedoslednosti pri delu posameznih organov.

Sklep, s katerim se odloča o pravici, obveznosti ali odgovornosti delavca, mora biti pismen in delavcu vročen. Ustni sklepi ali sklepi, ki niso vročeni, so brez pravnega učinka. Zgolj zapis sprejetega sklepa v zapisniku posameznega organa ne zadošča.

Sklep mora vedno vsebovati obrazložitev, da ga je v postopku varstva pravic možno preizkusiti. Sklep mora vedno vsebovati tudi pravni pouk glede možnosti uveljavljanja varstva pravic.

Preden odloča o delavčevi zahtevi, mora pristojni organ zahtevati mnenje sindikata. Delavca se mora obvezno povabiti na sejo, na kateri bo obravnavana njegova zahteva.

Takole smo obdarili naše upokojujence

Letos se bo treba zgodaj prijaviti

Republiški komite za vzgojo in izobraževanje SRS bo letos organiziral za učence 8. razredov osnovnih šol zgodnejšo prijavo za vpis v srednje šole. Skupni razpis za vpis bo objavljen prve dni marca 1979, razširjen pa bo tudi na izobraževanje ob delu. Šole bodo sprejemale prijave za zgodnejši vpis do 11. aprila (obrazec za prijavo bo na razpolago v knjigarnah). Novinci, ki bodo izpolnjevali kriterije za sprejem, bodo formalni vpis opravili v rokih kot do sedaj: med 20. in 30. junijem ter med 26. in 31. avgustom, učenci poklicnih šol z učno pogodbo pa praviloma do 15. septembra 1979.

V Tekstilnem in obutvenem centru v Kranju bodo za šolsko leto 1979/80 sprejemali novince v:

1. **Tehniško tekstilno šolo:**
 - predilski odsek 30 učencev
 - tkalski odsek 30 učencev
 - pletilski odsek 30 učencev
 - tekstilnokemijski odsek 30 učencev
 - konfekcijski odsek 30 učencev
2. **Poklicna tekstilna šola**
 - za poklic šivilja 60 učencev
 - za poklic krojač 30 učencev
 - za poklic pletilja 30 učencev
 - za poklic strojni pletilec 30 učencev
 - za poklic tekstilni apreter 30 učencev
 - za poklic tekstilni barvar 30 učencev
 - za poklic tekstilni tiskar 30 učencev

(Vpis v to šolo bo odvisen od sklenjenih učnih pogodb.)
3. **Šola za tekstilne delavce**
 - za poklic konfekcijski šivalec 30 učencev

(Vpis bo odvisen od sklenjenih učnih pogodb.)
4. **Tehniška tekstilna šola — izobraževanje ob delu**
 - predilski odsek 20 učencev
 - tkalski odsek 20 učencev
 - pletilski odsek 20 učencev
 - tekstilnokemijski odsek 20 učencev
 - konfekcijski odsek 30 učencev
5. **Delovodska tekstilna šola** 30 učencev

V informacijo bi še povedali, da bo naša delovna organizacija razpisala v šolskem letu 1979/80 oz. podelila naslednje štipendije:

1. **na srednjih strokovnih šolah**
 - predilski tehnik 3 štipendije (moški)
 - tkalski tehnik 4 štipendije (moški)
 - tekstilnokemijski tehnik 3 štipendije (moški)
 - ekonomski tehnik 2 štipendiji
 - likovni tehnik 1 štipendija
2. **na visokih šolah**
 - diplomirani tekstil. inženir 1 štipendija (moški ali ženska)
 - diplomirani ekonomist 1 štipendija (moški ali ženska)

Prosta mesta za vajence

Za učenje raznih poklicev sprejemamo za šolsko leto 1979/80 naslednje število vajencev:

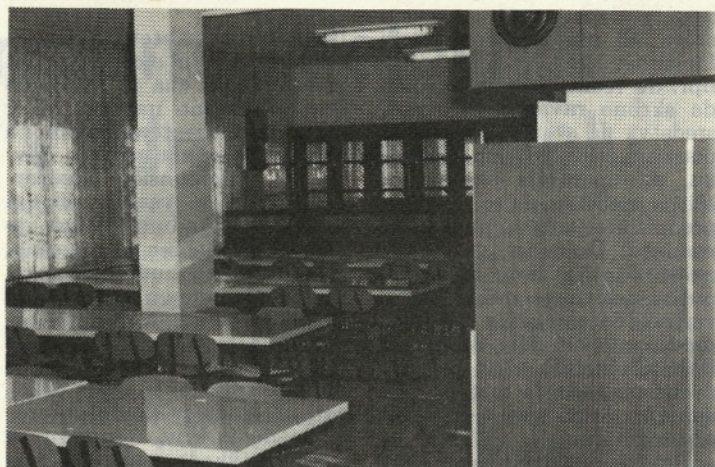
Poklic	Število
strojni ključavničar	5
kovač	1
kovinostrugar	2
klepar	2
vodovodni inštalater	1
obratni električar	3
mizar	2
Skupaj:	16

Učna doba za vse navedene poklice je 3 leta.

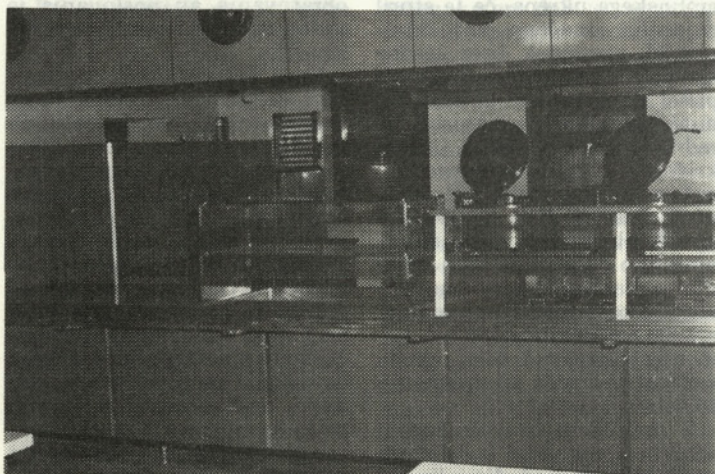
Kandidati morajo imeti dokončanih 8 razredov osnovne šole in ne smejo biti starejši od 18 let.

Interesenti naj se zgledajo v kadrovskem sektorju vsak dan, kjer bodo dobili vsa navodila in pojasnila.

L. P.

Preurejena jedilnica in kuhinja v obratu I

Upokojenci plemenitilnice I

V mesecu decembru preteklega leta je DE plemenitilnica I priredila skupno poslovilno svečanost od delavcev, ki so se upokojili v letu 1978. To so bili naslednji sodelavci: Jožica Jeraša, Francka Pregrad, Andrej Marn, Jožica Bradič, Marija Oter in Vinko Jež.

V imenu delavcev TOZD Plemenitilnica so se od njih poslovili in zahvalili za dolgoletno delo in pripadnost kolektivu — vodja TOZD Bajželj Jošt, obratovodja plemenitilnice I Božičević Janez ter predstavniki družbenopolitičnih organizacij. Upokojencem so poklonili tudi spominska darila, ter jim ob koncu zaželeli še mnogo zdravja in srečnih dni v zasluženem pokoju.

P. Gabrič

ZK pri razvoju in krepitvi SLO in DZ

Zveza Komunistov Jugoslavije je svoje naloge pri razvoju in krepitvi splošne ljudske obrambe in družbene samozaščite svoj začetek in tudi največji uspeh beležila že v času NOV ko se je uprla tako okupatorju kakor tudi domačim izdajalcem. Toda tedaj je bila vojna, bile so drugačne razmere in tudi drugačne metode dela. Koncept je isti, toda drugačen je sedaj sistem dela, oblike nevarnosti in možnosti odpora.

Naloga komunistov je, da usposobi tudi tiste, ki nimajo še prakse, teh pa je večina, saj smo mlada država, ki se srečuje z mnogimi novostmi, problemi in težavami.

ZK je tista, ki še naprej gradi in krepi splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito, ta pa temelji na stalni družbenopolitični aktivnosti, ki izhaja iz bogatih izkušenj našega narodnoosvobodilnega boja in revolucije ter nadaljnega razvoja socialističnega samoupravnega sistema.

Tovariš Tito je na 11. kongresu Zveze Komunistov Jugoslavije v svojem referatu poudaril predvsem: ZK mora posebno skrb posvetiti vprašanju poslovne skrivnosti. V zvezi s tem pa tudi, dosledno sprovajanje obveznosti, ki izhajajo iz pravilnika o ponašanju naših delavcev do tujcev. Vse delavce je treba seznaniti s osnovnim ciljem družbene samozaščite, ki se nanaša na varovanje ljudi, pridobitve socialistične revolucije in premoženja, zato se morajo vsi člani ZK angažirati na varstvu ustavnega reda, samoupravnih pravic delovnih ljudi.

Zoperstaviti se mora vsem oblikam sovražne propagande, psihološkemu pritisku, delovanju sovražne politične in teroristične emigracije, ki lahko negativno vpliva na naše delavce in občane doma in v tujini.

ZK mora z drugimi DPO zlasti pa preko sindikalne organizacije kot nosilke odgovornosti za sprovajanje obveznosti s področja družbene samozaščite nenehno razvijati:

- boj proti kriminalu, korupciji, podkupovanju, zlorabam položaja ipd.

- krepitev samoupravnih delavske kontrole za njeno večjo učinkovitost

- varovanju tajnosti dela, nalog, načrtov in kadrovskih zadev zlasti s področja ljudske obrambe.

- borbo proti kršenju socialistične morale, proti kršitvam ustavnih in zakonskih določil, družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in drugih samoupravnih aktov.

- borbo proti vsem oblikam in metodam škodljive politične in propagandne dejavnosti, špijonaže, diverzije in drugim škodljivim pojavom.

- seznanjati zaposlene z mednarodnim položajem naše države, vloge Jugoslavije v mednarodni politiki in notranjem razvoju.

- opozarjati delavce na ne še povsem odpravljena razna birokratska, liberalistična, anarhistična in nacionalistična stališča nekaterih posaznikov ali grupic ljudi, katere sta ZK in naše demokratične sile obsodile.

- seznanjati delavce z metodami in cilji delovanja naše politične emigracije, njeno povezavo z notranjim sovražnikom, inspiracijo krivičnih del proti naši državi. Predvsem je potrebno imeti v vidu ekstremno emigracijo in njeno teroristično delovanje.

- opozoriti delavce na baze v katerih tuje obveščevalne službe in emigracija na razne načine pridobivajo svoje so-mišljenike oziroma sodelavce, predvsem pa naši zdomci, ljudje ki daljši čas potujejo v tujino.

- razni tuji štipendisti, ljudje ki so podvrženi korupciji in drugim škodljivim dejanjem, predvsem v gospodarstvu, ljudje, ki zaradi svoje preteklosti in pripadnosti niso lojalni današnji družbeni ureditvi.

Vsaka OZD je dolžna v svojih aktih opredeliti naloge družbene samozaščite na osnovi varnostne ocene v svoji sredini in jih dosledno uresničevati. Pri tem mora imeti osnovna organizacija sindikata posebno vlogo, kot najširša družbenopolitična organizacija v delovni organizaciji ali skupnosti.

Delavska kontrola: kot organ samoupravljanja nedvomno spada tudi v splet dejavnosti DSZ.

Ko je CK ZKS leta 1974 izdelal »Naloge in določil organiziranost ZK v splošni ljudski vojni«, je zadolžil člane in organizacije ZK z izredno pomembnimi nalogami. V ta sklep pa nedvomno spada kadrovska politika v ZK.

V LO in DSZ je treba vključiti tudi žene, hudo napako bi naredili, morda škodo, ki bi bila nepopravljiva. Primeri NOB so več kot jasen dokaz, svet je gledala z očmi borca.

Že leta 1915–1917 so ruske delavke v Leningradu 1. maja z veličastno demonstracijo proti imperialistični vojni in ne glede na žrtve pokazale edino pot za osvoboditev proletariata. Spomnimo se velike tekstilne stavke, ki je v

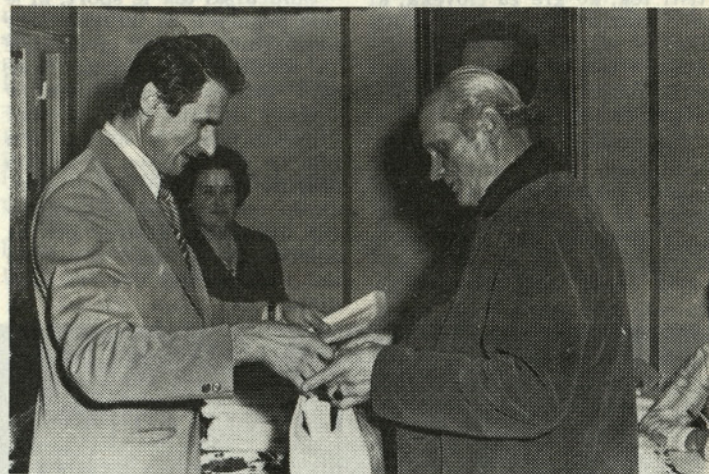
letu 1976 praznovala štiridesetletnico. Takrat je bilo med trinajst tisoč zaposlenimi tekstilci kar 68 odstotkov žensk. Ob stavki so se ženske enotno vključile v boj in pokazale svojo globoko razredno zavest. Izkazale so se kot sposobne organizatorke, uspešne propagatorke in bile so nepopustljive borke.

Enajsti kongres ZKJ je pozitivno ocenil skupna prizadevanja in rezultate pri krepitvi obrambne sposobnosti države, ter dal temeljne smer-

nice tudi za nadaljnje akcije na tem področju.

Bistvena karakteristika našega obrambnega sistema je, da temelji na Marxovi teoriji o oboroženem ljudstvu in na bogatih in preverjenih izkušnjah iz naše socialistične revolucije, v kateri so našli svoje mesto vsi mladi, stari, moški in ženske vsi ki so ljubili svojo domovino in cenili svobodo, ter dali svoja življenja k zmagi nad sovražnikom.

Jožica Selko

Prvenstvo Tekstilindusa na Krvavcu lepo uspelo

Smučarska sekcija pri komisiiji za šport in rekreacijo je v soboto, 13. januarja izvedla tekmovanje v veleslalomu na Krvavcu.

V zelo lepem vremenu se je v dveh vožnjah pomerilo preko 40 tekmovalk in tekmovalcev. Nekoliko premeška proga je bila sicer ugodna za nekatere boljše tekmovalce, za tiste pa, ki so občasno uporabljali še »dodatno smučko za zaviranje«, pa je bila »mehkejša podlaga« kar primerna!

Kljub začetnim organizacijskim težavam, je bilo tekmovanje dokaj hitro zaključeno, tako da so bili neuradni rezultati objavljeni že okrog 15. ure pri naši koči na Krvavcu. Želja vseh prisotnih je bila, da se tovrstna srečanja še večkrat organizirajo, in da se krog nastopajočih vsaj še za enkrat poveča!

Rezultati:

ŽENSKÉ — do 30 let

1. Jana Zajc	1.65,5
2. Danica Močnik	1.82,5
— nad 30 let	
1. Mili Brezar	1.97,0
2. Marinka Jerančič	2.00,5
3. Kristina Gros	2.26,0

MOŠKI — do 25 let

1. Stane Korošec	1.65,5
2. Marjan Drinovec	1.66,5
3. Branko Kimovec	1.81,5

— od 25—40 let

1. Lado Rupar	1.56,0
2. Vinko Cvirn	1.57,0
3. Viktor Hafnar	1.59,0

— nad 40 let

1. Zvone Černe	1.96,5
2. Marjan Zakotnik	2.08,0
3. Peter Jekovec	2.20,5

L. Rupar

Hoja in tek na smučeh

V zadnjem času je bilo veliko napisnega o tej sorazmerno novi zvrsti smučanja, ki se je iz skandinavskih dežel prenesla v alpsko področje, in bi ji po naše lahko rekli potovanje na smučeh v obliki hoje in teka. Ker pa si večina ljudi predstavlja tek na smučeh le tisti tek, ko gre za človeka, ki se s startno številko na hrbtu bori s sekundami, bom poizkušal v tem prispevku obdelati širši, rekreativni in zdravstveni pomen tega športa.

Smučarski strokovnjaki ocenjujejo hojo s smučmi kot tipično rekreacijski šport, to je šport, ki ni prezahteven in je zato primeren za ljudi vseh starosti. Z njim se lahko ukvarja otrok, cele družine, pa do celo zelo starih ljudi, saj si vsak po svoje lahko izbira teren, hitrost in čas hoje ali teka.

V nekaterih alpskih deželah so smučarske zveze ustanovile posebne oddelke za hojo s smučmi, katerih naloge so pospeševanje razvoja te panoge, pripravo in označevanje poti ter izobraževanje vaditeljev in vodnikov.

Pri hoji s smučmi je v nasprotju s tekom na prvem mestu zdravje in doživetje neokrnjene narave. Dokazano je, da sta tako hoja, kot tek na smučeh med najbolj zdravimi športnimi panogami. Gibanje na svežem čistem zimskem zraku in izdatni gibi nog in rok nam omogočajo dobro prekrvavitev vseh delov telesa, menjavanje ritma ob spustih in vzponih pa izredno blagodejno vpliva na organizem. Drug, ravno tako važen vidik pa je sprostitvev in okrepitev v naravi. Tempo ni važen in zaradi tega ni potrebno kakšnega posebnega treninga, po-

trebno nam je le osnovno obvladovanje smučanja, in čim več hoje v naravi preko celega leta.

Marsikdo, ki bo tako pričel s hojo, bo kasneje začutil veselje in potrebo po aktivnejšem udejstvovanju in na ta način prešel na smučarski tek.

Smučarski tek je šport, ki je zelo primeren za izravnavanje negativnih posledic civilizacije in tehnike današnjega časa, saj prinaša razbremenitev živcev, utrjuje telo in vodi človeka nazaj k naravi. Pri tem ne gre za novo in modno športno disciplino, saj je smučarski tek najstarejša smučarska disciplina, temveč gre za dejstvo, da se tako zdravniki kot tudi politiki v svetu strinjajo, da mora človek za zdravje v bodoče veliko več storiti. Aktivno se je treba boriti proti boleznim srca in obolenjem krvnega obtoka, kakor tudi proti živčnim boleznim, ki jih povzroča današnji način življenja. Mogoče se bo med bralci našel kdo, ki bo rekel približno takole: le kaj mi bo še to, saj se že med delom v tovarni dovolj utrudim?

To je res, vendar pri tem pozabljamo, da je to utrujenost posameznih delov telesa, tistih, ki jih pri vsakdanjem delu najbolj obremenjujemo. In to delamo iz dneva v dan, iz leta v leto in na ta način prihaja do težjih obolenj, katerih bi se sigurno izognili, če bi s kolikorotliko redno vadbo krepili celotno telo.

Potem pa sta tu prisotna še dva momenta, ki bosta v bodoče verjetno še precej vplivala na širjenje te panoge smučanja. V zadnjih letih je prišlo namreč do izrednega razmaha alpskega smučanja in vrvež na smučarskih terenih in

žičnicah je čedalje večji. Smučar, tekač, popotnik na smučah pa je lahko sam, lahko ima lasten tempo gibanja, in mu ni treba obvladati najnovejše tehnike alpskega smučanja. S smučmi lahko potuje in teče brez skrbi, saj skoraj ni nevarnosti poškodb, medtem ko je ta možnost pri alpskem smučanju precej večja.

Druga stvar, ki je tudi vredna premisleka, je ocena opreme. Kompletna oprema srednje kvalitete za alpskega smučarja se giblje okrog 8.000 dinarjev, medtem ko je oprema za tekača štirikrat cenejša — okrog 2.000 dinarjev.

Da je zanimanje za tek vedno večje, nam pričajo tudi

vsakoletne prireditve v tekih po Sloveniji, kamor prihaja že na tisoče udeležencev vse starosti. In ne nazadnje je treba omeniti pri naglem razvoju te discipline tudi pomemben prispevek k obujanju revolucionarnih tradicij NOB in pripravam na splošni ljudski odpor.

Naša OZD je imela na dosedanjih tekmovanjih v tekih zelo skromno zastopstvo. Če bi nam uspelo tudi v tej disciplini zbrati solidno ekipo, bi na ta način skupaj z dokaj dobro ekipo v veleslalomu lahko dosegali še boljše ekipe rezultate na tekmovanjih OBSS Kranj in na Tekstiliadah.

L. Rupar

Zahvale

Ob odhodu v pokoj se lepo zahvaljujem sodelavcem aperture in barvarne ter sindikalni organizaciji plemenitilnice II za lepa poklonjena darila.

Janez Vreček

Ob odhodu v pokoj se lepo zahvaljujem sindikalni organizaciji TOZD Plemenitilnica I za poklonjeno darilo.

Andrej Marn

Ob boleči izgubi mojega dragega moža

STANETA COTMAN

se iskreno zahvaljujem vsem svojim sodelavcem ekspedita tkalnice I za poklonjeni venec, denarno pomoč, izrečena sožalja ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Žalujoča žena Mara

Ob prerani in boleči izgubi moža in očeta

PETRA ŽAGARJA

se najlepše zahvaljujem sodelavcem VES I za poklonjeni venec, denarno pomoč, za izraze sožalja in spremstvo na njegovi zadnji poti ter za vso izkazano pozornost. Vsem skupaj še enkrat iskrena hvala.

Angela in Zdravko Žagar

Ob boleči izgubi moje ljubljene mame

MARIJE ZUPAN

se najlepše zahvaljujem sodelavkam adjustirnega oddelka za podarjeni venec.

Žalujoča hčerka Slavka

TEKSTILEC — glasilo delovnega kolektiva Tekstilindusa Kranj — ureja glavni in odgovorni urednik Katarina Smedej in odbor za informiranje, ki ga sestavljajo: Brane Skubic — predsednik, Sonja Jecnik — namestnik predsednika in člani: Marija Varacha, Pavla Peranovič, Zvonkelj Milan, Marica Kreft in Niko Srabocan. Tisk: GP »Gorenjski tisk« v Kranju. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/72 POŠTNA PLAČANA V GO TOVINI

Vsem sodelavkam in sodelavcem ter sindikalni organizaciji se lepo zahvaljujem za lepa darila, ki so mi jih poklonili ob odhodu v pokoj. Vsem skupaj želim še veliko uspehov pri nadaljnjem delu.

Marija Bukovnik-Vovk

Ob odhodu v pokoj se najlepše zahvaljujem sodelavkam in sodelavcem tkalnice I za lepa darila, ki so mi jih poklonili in katera me bodo vedno spominjala na dolgoletno sodelovanje. Vsem skupaj želim še mnogo uspehov pri nadaljnjem delu.

Angela Rjavec